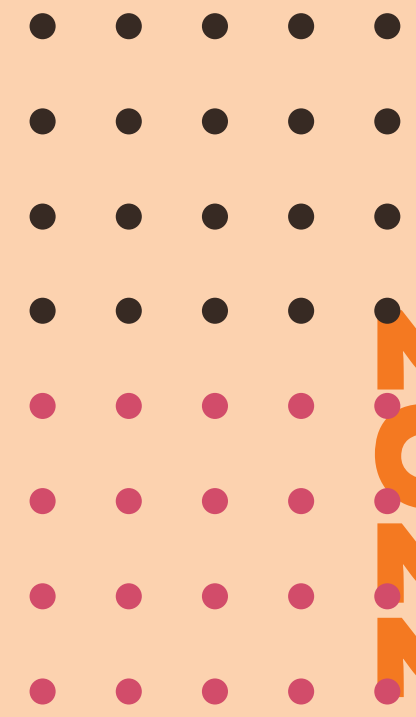

SDG's

EN DE BIBLIOTHEEK

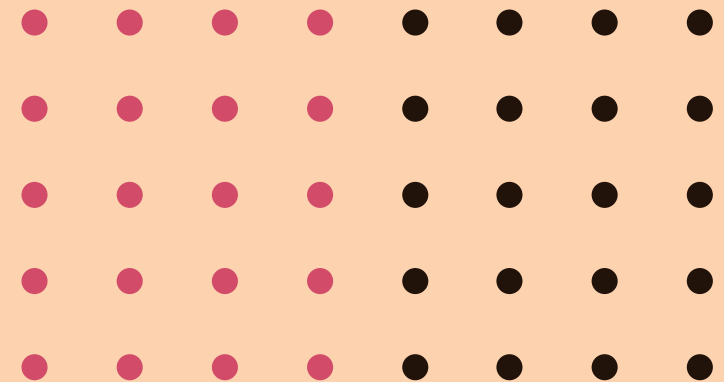

2022

“HET WERKEN MET SDG’S IS EEN LOGISCHE MISSIE VOOR DE BIBLIOTHEKEN”

Het **verhaal van de bibliotheek** moet verteld worden! ! In de loop van het jaar verschijnen daarom verschillende publicaties. In deze publicatie delen we de ervaringen van de Noord Oost Brabantse Bibliotheken (NOBB) en Bibliotheek Midden-Brabant over de Sustainable Development Goals.

We spraken hierover met Bibliotheek Midden-Brabant (hierna BMB) en Noord Oost Brabantse Bibliotheken (hierna NOBB). Jantien Borsboom is specialist hybride bibliotheek bij BMB, Eef van Eerdewijk is programmamaker kennismakerij en stemmingmakerij bij BMB. Larissa van Dommelen is programmamanager bij NOBB. Hoe is de samenwerking verlopen, wat zijn mooie voorbeelden en welke dromen voor de toekomst hebben zij nog?

Sustainable Development Goals

In 2015 hebben de Verenigde Naties 17 doelen (Sustainable Development Goals, SDGs) vastgesteld om van de wereld een betere plek te maken in 2030. Die doelen vormen een kompas om uitdagingen aan te gaan op het gebied van armoede, de kwaliteit van het onderwijs, betaalbare en duurzame energie, de klimaatcrisis, corona, ongelijkheid en nog veel meer. Ook de bibliotheek speelt hierin een belangrijke rol.

De bibliotheek stelt namelijk haar huiskamer open voor iedereen die een bijdrage wil leveren aan de realisatie van deze Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Bibliotheken zijn tenslotte maatschappelijk betrokken instellingen, die streven naar goed geïnformeerde burgers, gelijke kansen voor iedereen en zorg voor de wereld van morgen. Dankzij hun functie als informatiepunt en plek van ontmoeting en debat kunnen zij een grote rol spelen in de

bewustwording van de SDG's en samen met bezoekers, leden en partners streven naar het bereiken van deze doelen.

Wat zijn volgens jullie SDG's?

Jantien: "Sustainable Development Goals zijn de doelen, waarvan we met de hele wereld afspreken om die te halen, om van de wereld een beter bewoonbare plek te maken."

Larissa: "We gebruiken dit als een soort leidraad voor de dingen die wij als bibliotheek organiseren, een soort wereldagenda voor bibliotheken, overheden en allerlei andere organisaties."

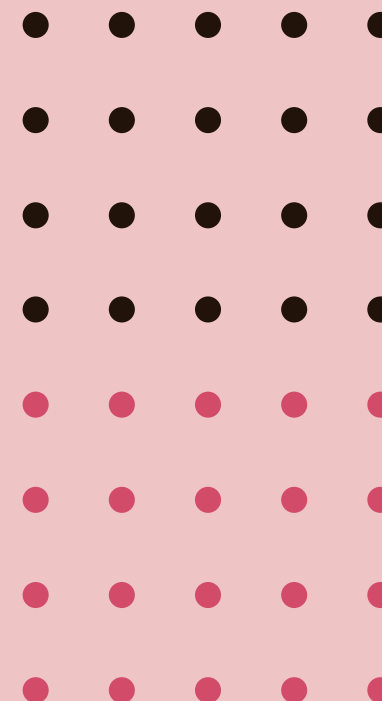

Eef van Eerderwijk

Jantien Borsboom

Larissa van Dommelen

Samenwerking

“BMB: “Meerdere bibliotheken deden mee aan een project rondom SDG’s. De centrale vraag was hoe je als bibliotheek kunt programmeren rondom SDG’s. Het doel van het project was om een format voor bibliotheken op te stellen, dat op meerdere locaties uitgerold kon worden. En ook om kleinere vestigingen erbij te betrekken, want de formats moesten voor de hele bibliotheeksector relevant zijn. En zo hebben we een ‘Buddybibliotheek’ gezocht en gevonden: NOBB. We zijn in gesprek gegaan om te onderzoeken hoe we samen kunnen programmeren rondom SDG’s en toch op onze eigen manier in kunnen zetten. Er zijn 17 verschillende SDG’s. Het eerste thema waar we samen aan hebben gewerkt, was plastic troep. Dit valt onder SDG 13, Klimaatactie.”

NOBB: “In de duo’s werden de SDG thema’s verdeeld. BMB had al een keuze gemaakt toen wij als buddybibliotheek werden gevraagd om aan te haken. Het thema klimaatactie is een thema wat mij persoonlijk ook aanspreekt. Het thema verminderen ongelijkheid (digitaal in dit geval) is voor onze sector en bibliotheken erg actueel en maatschappelijk relevant.”

“De thema’s waren gelijk, de programmering was in beide bibliotheken anders. Je kijkt vooral naar wat lokaal, in jouw omgeving en bij je publiek past.”

Larissa:

De thema’s waren gelijk, de programmering was in beide bibliotheken anders. Je kijkt vooral naar wat lokaal, in jouw omgeving en bij je publiek past.

Thema 1: SDG 13 – Klimaatactie – Plastic troep

BMB: “We hebben initiatieven en mensen samengebracht die bezig zijn rondom een nieuwe bestemming voor plastic. Hoe spoor je iemand aan om actief mee te doen of aan de slag te gaan? Zo hebben we tijdens een bijeenkomst linnen tasjes uitgedeeld, met de opdracht om een week lang al je plastic afval in dat tasje te doen. Na een week hebben we het plastic gesorteerd en bekeken: is het noodzakelijk dat die verpakking van plastic is gemaakt en is het plastic hergebruikt? Door deze actie realiseer je pas hoeveel plastic er onnodig wordt gebruikt, vaak paste het afval niet eens in het tasje.”

NOBB: “We hebben veel geprogrammeerd rondom het thema: voorstellingen, knutselen met afval, *plogging* (het oprapen van afval terwijl je loopt) en dan het afval sorteren en daarmee knutselen. Kunstenaar Rogier de Nijs zocht contact met ons, hij maakt instrumenten van plastic afval en daar maakt hij weer muziek mee. Hij gaf muziekworkshops voor kinderen en hij heeft filmpjes verzameld van mensen die op plastic afval slaan. Daar is een video van gemaakt op een muziekbeat.”

“We hebben met veel verschillende **samenwerkingspartners** gewerkt. Waaronder Kunst&Co in Uden. Maar ook met een theatermaker. Hij heeft een voorstelling gemaakt voor de jongste kinderen (t/m 6 jaar) over het thema plastic. Voor de bovenbouwleerlingen is er een muziekvoorstelling gemaakt met interactieve liedjes en heeft de bibliotheek een spellencircuit samengesteld.”

Thema 2: SDG 10 - ongelijkheid verminderen

BMB: “Van ‘ongelijkheid verminderen’ hebben wij ‘digitale ongelijkheid’ gemaakt. Hoe zorg je met alle digitale ontwikkelingen die er nu zijn, dat er geen kloof ontstaat tussen wel mee kunnen en achterblijven, tussen digitaalvaardig en niet digitaalvaardig.”

NOBB: “Binnen het thema SDG 10 ‘ongelijkheid verminderen’ hebben wij vorig jaar een Themabijeenkomst in de Groene Engel in Oss georganiseerd: **‘De grote datarroof’**. BMB heeft gezorgd voor een livestream zodat de sessie ook in Tilburg te volgen was. Er was echt veel belangstelling voor deze sessie, wat wel een teken was dat SDG’s een hot topic zijn.”

BMB: “Wij hebben een week georganiseerd met de naam ‘Èn gij geleuft dè?’. Nepnieuws en factchecking stond centraal. Er is een online game gemaakt waarin je facts kon checken: is het nep en hoe weet je dat? Kinderen

konden bij een green screen hun eigen nepnieuwsfoto maken. We hebben hierin samengewerkt met FactoryTilburg (onderdeel van Fontys Hogeschool voor Journalistiek).”

NOBB: “Wij hadden een workshop voor groep 8 over fake news ontwikkeld, die heeft BMB in aangepaste vorm ook gebruikt. En wij hebben de quiz die BMB gemaakt heeft, gedeeld via onze nieuwsbrief. Een mooi voorbeeld van samenwerken.”

Wat levert een samenwerking op?

BMB: “Je hebt veel aan elkaar, we wisselen ervaringen en tips uit, bijvoorbeeld over sprekers. Volgens mij moeten we dus alleen maar meer gaan samenwerken!”

NOBB: “We hebben vooral dingen afgestemd en gekeken naar onze opdracht: deelbaar maken via draaiboeken die ander bibliotheken inspireren en aanzetten tot actie. Wat werkt in welke bibliotheek? Eigenlijk waren we een soort sparrings- en meedenkpartners.”

Jantien:

“Je hebt veel aan elkaar, we wisselen ervaringen en tips uit, bijvoorbeeld over sprekers. Volgens mij moeten we dus alleen maar meer gaan samenwerken!”

Samenwerkingspartners

NOBB: “De SDG’s spelen voor iedereen. We hebben dit niet opgepakt om het contact te intensiveren, de samenwerking met partners is al goed. Maar juist om samen een verschil te kunnen maken.”

BMB: “Ons motto is ‘Begint eer ge bezint!’. Ga maar pionieren, maar denk na over je doel en voor wie je iets doet. Steek je voelsprietten uit en ontdek wat er leeft. Werk samen met een partner, zoals de bieb. Onze bibliotheek heeft een breed netwerk, we zien goed wie wat kan betekenen voor wie op welke manier. Het uiteindelijke doel is dat we een betere wereld creëren en vooral dat we dat samen doen met clubs, zzp’ers, organisaties en zeker ook de inwoners. De bibliotheek heeft echt een verbindende rol en daarin zit ook onze kracht. De bieb heeft een betrouwbaar imago en we zijn laagdrempelig. Dat zijn goede eigenschappen voor een partner.”

Samenwerking met gemeente

NOBB: “Onze relatie met de gemeente is al jaren heel erg goed, de gemeente is een fijne partner om mee samen te werken. Ik belde en ze waren meteen enthousiast. Wij hebben materialen en sponsoring van de gemeente gekregen, zoals verschillende ‘kliko’s’ waar een spel in zit en leuke doe-boekjes. Maar ook grijpers en hesjes voor plogging.”

BMB: “We betrekken de gemeente er vaak bij en kijken hoe zij hier een rol in kan spelen, zoals in geld en/of kennis. En het is voor de gemeente een uitgelezen kans om met ander publiek in contact te komen.”

SDG's intern

Jantien: “We werken met multidisciplinaire teams (MDT). Je wilt namelijk impact hebben vanuit de hele organisatie. Een MDT bestaat daarom uit team marketing, collectie en programmering.”

Larissa: “Het gaat ook om de bewustwording intern, het is belangrijk dat iedereen een steentje bijdraagt aan een betere wereld. Het eigen personeel is uitgenodigd om overal aan deel te nemen, zo worden ze dan meteen ook ambassadeur.”

Larissa:

Het gaat ook om de bewustwording intern, het is belangrijk dat iedereen een steentje bijdraagt aan een betere wereld.

Eef: “Het is belangrijk dat we zichtbaar maken voor de buitenwereld dat we die rol pakken als bieb. We gebruiken SDG’s als kapstok en als hulpmiddel om keuzes te maken.

We merken dat er veel vraag is naar een samenwerking met de LocHal, ook op gebied van maatschappelijke thema’s. Dus het is fijn om te merken dat het zo leeft. We zijn zo ooit gestart met de proeftuin de Kennismakerij en nu programmeren we in de LocHal ook in de themalabs en in alle andere vestigingen van BMB.”

Jantien: “We hebben bewust gekozen om te focussen op 7 SDG’s van de 17. Het is makkelijker je op een aantal te richten dan direct op alle doelstellingen. BMB is de huiskamer van de stad. Iedereen kan er terecht. Maar in de praktijk hebben we beperkte ruimte en mankracht. Als er meer vragen komen dan er ruimte is moet je keuzes maken. Die focus helpt ons om te bepalen wanneer zeg je ergens nee tegen en op basis waarvan.”

De toekomst

Jantien: “Het project is klaar en de subsidie is op. En het doel – de werkwijze uitwerken in een formatbook zodat we die kunnen delen met de bibliotheken zodat zij aan de slag kunnen - is bereikt. En nu? Uiteraard een vervolg! We willen het nu niet laten vallen. Het werken met SDG's is een logische missie voor de bibliotheken, en dat zou het ook moeten zijn. Op dit moment zijn we er landelijk mee bezig in een task force, samen met de KB en een aantal POI's waaronder Cubiss.”

Eef: “We zijn landelijk dus bij meerdere initiatieven betrokken en ook de samenwerking rondom SDG's in Europese bibliotheken zal in 2023 meer vorm gaan krijgen. Dat laat wel zien dat steeds meer bibliotheken het belang zien van hun rol hierbij.”

Larissa: “Voor het jaarprogramma 2023 zoeken we weer een SDG-thema dat past bij de NOBB.”

Wat zou je nu anders doen?

Larissa: “Ik was zo gefocust op de themamaand. Ik had eigenlijk van te voren moeten bedenken wat de follow-upstrategie is. Zodat het niet een eenmalig iets is. Nadenken over hoe je bibliotheekbezoekers en samenwerkingspartners betreft en vooral betrokken houdt bij de bieb. Ik had meer aan community-building kunnen doen.”

Eef:

Zoek contact met bibliotheken die al ervaring hebben, profiteer daarvan.

Eef: “Vaak verzand je in de waan van de dag. Je neemt de tijd niet om een samenwerking te zoeken. Intern lukt dat al vaak niet, laat staan extern. Maar zoek contact met bibliotheken die al ervaring hebben, profiteer daarvan.”

Trots

Jantien: “Ik ben erg trots op de samenwerking met de Stadsnatuur Community. Dat vind ik een heel mooi voorbeeld hoe je als bibliotheek een thema dat gelinkt is aan een SDG op de kaart kan zetten.”

Eef: “Ik ben best trots op de verschillende programma’s die ik gemaakt heb.

Het is echt een goed teken dat we nu ook door andere samenwerkingspartners uitgenodigd worden om ervaringen te delen in het werken met SDG’s. Ik zie dat we echt een kartrekkersrol hebben én hebben gepakt. De functie van de bibliotheek is veranderd, dat is nu ook zichtbaar bij partners.”

Larissa: “Ik vind het heel mooi dat we hebben laten zien dat de bibliotheek een rol kan vullen bij de thema’s van de SDG’s: het aanwakkeren van bewustzijn, de dialoog opstarten. We hebben bij alle vestigingen van de NOBB informatieve boeken binnen het thema uitgesteld. Daar kregen we veel reacties op. De uitleencijfers en reserveringen stegen! We hebben ons als bibliotheek dus goed geprofileerd.”

Hebben jullie nog wensen?

Jantien, Eef en Larissa in koor: “Genoeg, altijd!”

Larissa: “We zijn zo enthousiast en hebben zoveel ideeën, we kunnen nog wel een jaar door.”

Meer lezen en luisteren en zien!

- ▶ Deze **website** is gemaakt binnen het project 'SDG's in bibliotheken'. Hier vind je de beide formatbooks die gratis te downloaden zijn.
- ▶ Dit is **de video** die is gemaakt bij het project 'SDG's in bibliotheken'.
- ▶ Bekijk de Tegenlicht Meetup **De Grote Dataroof** in De Groene Engel in Oss uit 2021, die ook via een live stream te volgen was. En bekijk de bijbehorende **Kenniscloud**.
- ▶ Bekijk alle **afleveringen** van de online talkshow 'de Kennismakerijrevue' van Bibliotheek Midden-Brabant. Veel afleveringen zijn rondom SDG-thema's gemaakt.
- ▶ Bekijk **de opname** die gemaakt is van de presentatie van Jantien Borsboom van Bibliotheek Midden-Brabant over het Plastic Troep project bij een bijeenkomst rondom het Co lab van Cubiss.
- ▶ Het verhaal van de **KennisMakerij** van Bibliotheek Midden-Brabant; over hoe het allemaal begon. Laat je inspireren!
- ▶ De **KennisCloud groep** over Stadsnatuur Community.
- ▶ SDG's in bibliotheken, **bekijk de website**.

de Bibliotheek

SDG'S

EN DE BIBLIOTHEEK

Colofon:

Deze publicatie is tot stand gekomen binnen het project *Leven lang ontwikkelen*. Het is het achtste deel in een reeks waarin verschillende belanghebbenden 'het verhaal van de bibliotheek' vertellen.

© Cubiss, december 2022

Provincie Noord-Brabant

